

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

5. Per rescriptum Principis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

ratione status personæ, mutetur etiam personæ privilegium, sic enim V. dua, ac Pupillus, si illa Maritum, hic majorem ætatem acquirat, amittunt privilegia illis statutis competentia. Quod si dicas, novum id esse, ut semel data dispensatione de irregularitate, hæc iterum revertatur.

Respondet, ad novum hoc genus Votorum, per quæ efficitur quis vere Religiosus, & tamen dissolvi ea possunt, ex parte superiorum, debuisse novum genus dispensationis connecti juxta mentem Legislatoris concedentis eam statu Religioso, non vero ei, qui liber à prædicto statu recedit.

18. Hæc opinio posterior apparet mihi, & Gibalino de irregul. cap. 6. quest. 3. num. 6. probabilior; priorem tamen tutam, & probabiliorem esse, idem Gibalinus fatetur.

19. Denique alius casus excogitari, imò, & esse non difficulter posset, si Summus Pontifex Religioso Professo impurotum Natalium concederet ob bonum aliquod publicum, ut omnino à Votis liber reverteretur ad sæculum, An prædictum privilegium amitteret, ita, ut sine nova dispensatione non posset ministrare in ordinibus si quos haberet, vel eos recipere, si non haberet?

20. Respondeo. Non amittere, suadent rationes modo dictæ à Sanchez, & Barbosa. Adde dispensationem Pontificis, cum sit Summi Principis, atque in præsentia hæc sit ob bonum publicum concessa, videri ampliandam, atque adeo includere & hunc favorem, de quo loquimur.

Amittere suadent rationes modo dictæ Turriani. Adde, cum hæc sint duo privilegia, alterum redeundi ad sæculum, alterum suscipiendi ordines, vel ministrandi in illis, concessionem unius non inferre concessionem alterius. Vtrique ergo sententia mihi videtur non improbanda.

Prelationem vero nullatenus habeant.

21. Perplacet mihi consideratio Castropal. t. 3. tr. 16. d. 2. §. 8. num. 9. docentis, solam prælationem negari illegitimis ascitis in Religionem. Quare quæcumque alia officia, etiam Beneficia, nec simplicia solum, quod plures sponte concedunt, verum etiam, curata, quæ prælationem secum non afferunt, concedi illis sine alia dispensatione possunt. Ratio est, quia solam prælationem Sacer Textus excludit. Addit tamen Castropalaus duo. I. c. Primo, in praxi sequendam esse communem sententiam excludentem prædictos à Beneficio curam animarum habente. Secundo, ex hac legitimatione procedente à professione Religiosa, illegitimum non fieri aptum, ad succedendum bonis Paternis, quia nullibi id conceditur, adducitque Suarium, Covarr. Sanchez contra nonnullos, quos iidem citant.

22. Nomine autem Prælationis (utique S. iac. Sanch. Castropal. citati, five extra, five intra Religionem, quia nihil distinguit Textus) veniunt illa omnia officia, quæ adnexum habent jurisdictionis usum in subditos. Ejusmodi funguntur Abbas, Prior, Guardianus, Præpositus, Provincialis, Generalis. Quare prædictus illegitimus, qui professionem emisit, poterit esse procurator, præfectus alicujus ministerii, minister, Edictus, Magister pueri Novitiorum, imò, & habere quodcumque munus, cui cura, & jurisdictio competat vi delegationis. Lege citatos. Non potest tamen esse Vicarius Generalis Episcopi, quia Vicarius est dignitas habens ordinariam jurisdictionem, ut ex Rodr. Sanch. & Barb. notat. Gib. de irreg. c. 6. §. 3. n. 9. fin.

23. At quid de munere Abbatissæ, seu priorissæ, quod certe est munus prælationis in jure, C. inderm. §. Sane de elec. in 6. ut notat Bar. l. 1. n. 43. C. de dignit. l. 12. & Dec. l. Fern. n. 8. ff. de jur.

Respondeo. Putant nonnulli, ut Rodr. t. 1. q. reg. 13. art. 21. Portella in dub. Reg. V. Abbat. Diana p. 4. tr. 2. ref. 101. illegitimam monalem posse sine dispensatione eligi in Abbatissam, seu Priorissam. Ratio est (inquiunt) quia in jure prohibente prælaturas illegitimis Religiosis nunquam fit mentio femininarum. At (sicuti habetur in

eodem jure C. Generali de elec. in 6. ad illas octo (quæ esset hoc) non extenduntur, nisi de iis expresse mencio fiat, ergo &c.

24. Confirmatur Primo, quia in metu Sixti Quinti ductus ad terminos juris communis à Gregorio XIV. n. 19. missis, ut creati Abbatissa possint.

25. Confirmatur Secundo, quia testatur Sella in selec. Can. c. 29. n. 24. decisum fuisse in una Cardineum anno 1581. illegitimam esse posse Abbatissam sine Pontifici Summi dispensatione.

26. Nihilominus judico cum Barb. in collat. cap. 1. de filiis Preb. Sayr. de cens. l. 6. c. 11. n. 3. sine Sanch. Fern. c. 4. n. 7. Sanch. in Decal. l. 5. c. 5. num. 19. Vbi, quidam Virg. Bigama. Castrop. t. 3. tr. 16. d. 2. p. 8. n. 11. & alios non posse. Ratio est, quia in monialibus militant eadem rationes, deest timor imitationis incontinentie Patrum, & esse indecorum, & periculosum, prædicti illegitimas, quæ rationes militantes in viris; quando autem eadem prorsus est ratio, etiam in odii, par esse, eandem resolutionem, fuisse probat Decius. Ex quibus patet argumentum prioris sententiæ.

27. Ad primam confirmationem clara est responsio. Cum enim ea Sixti V. constitutio sit jam revocata ad terminos juris communis; In jure autem communis replantur feminæ illegitimæ à prælaturis propter identitatem rationis cum viris, ut jam dictum est, sequitur nunc, illegitimas moniales non posse ad Abbatissam munus assumi. Adde evidens signum esse in jure repelli illegitimas ab hoc munere, quandoquidem, ut ille posset admitti, necesse fuit, ut Sixtus expresse id per illam suam constitutionem tunc declararet.

28. Ad secundam confirmationem. Respondeo, nihil inferri contra datam doctrinam: Decisio enim illa talis dicit, posse sine dispensatione Pontificis, sed non negat adhibendam esse dispensationem Prælatorum.

29. Hanc responsionem melius intelliges, si accideris Religiosos, ut modo n. 12. dictum est, habere privilegium, ut eorum Generales, & Provinciales possint dispensare suos professos illegitimos ad prælaturam. Item ergo privilegium habent Moniales, teste Rodr. t. 4. Reg. 13. art. 6. & 23. ut nimirum, si sint exemptæ, illi Provincialibus vel Generalibus, si vero sint non exemptæ, à suis Episcopis in hoc dispensari possint. Est enim communis doctrina, legem statuentem de Maribus tendi ad feminas, quando materia, de qua agitur, appertinet ad utroque. Hoc posito, jam clare intelligitur decisum fuisse, illegitimam posse esse Abbatissam in dispensatione Summi Pontificis; potest enim esse in privilegio, (non quidem ex vi juris communis) live Summi Pontificis immediata, sed semper cum Summi prælatorum dispensatione.

§ V. De legitimatione per rescriptum Principis.

1. Legitimatio concessa à Principe differt à dispensatione ab eodem concessa: hæc enim, secundum Mol. tr. 2. d. 172. n. præfert. §. Lotter. de Benef. l. 1. d. 2. d. à n. 116. alique ap. Covarr. de spons. p. 2. n. 8. §. 8. n. 5. de cens. d. 50. sect. 5. n. 7. relicta illegitimitate, habent promittant hominem ad aliquem effectum, ad quem antea erat inhabilis, ut, si illegitimo concedat Pontifex, non possit ordinari. At legitimatio tollit omnino inhabilitatem unde fit est absoluta, seu totalis, concedit omnes effectus qui legitimo solent convenire. Dixi (si est absoluta, licet nam potest princeps aliquem legitimare, sed velle, ut non omnes effectus conveniant sic legitimo, sed fecit Pontifex legitimando profectum in Religione; quæ tamen noluit, ut effectus acquireret Prælatum ea illi legitimationi conduceretur. Et Jura Civilia, quævis naturalem filium legitimant per subsequens matrimonium, tamen Sixtus Quintus noluit, ut haberetur effectum, tamen Sixtus Quintus noluit, ut legitimationem acquirere dignitatem Cardinalissimam, ut supra indicavimus. Merito ergo absolutam legitimationem

ut distinctam à dispensatione, sic Tuschus V. Legitimat. concl. cum aliis describit.

Et dicitur Principis quod, extincto impedimento illegitimitatis, restituitur quicquid primarius Natalibus, si ab ipsa sui conceptione fuisset legitimus.

2. Quoniam vero legitimatio cum sit favor Principis tollens impedimentum, est amplè interpretanda, dispensatio autem, quia remanente impedimento, restringit leges affigentes multos effectus tali impedimento, est strictè interpretanda, ideo valde diligenter sunt verba Principis perpendenda, ex quibus colligatur, an referri prout continetur legitimatorem totalem, an legitimatorem restrictam, an dispensationem.

3. Et quidem, si Princeps absolute dicat; *Legitimo te ad omnia*; & nihil addat, quod restringat, manifestè est totalis legitimatio. Si vero verba Principis prius significent legitimatorem, & deinde addant restrictionem, erit legitimatio quidem, sed non totalis, ut, si Princeps dicat: *Legitimo te prout ius, dummodo ad talem dignitatem non assumaris*; Vel: *legitimo te, sed talem effectum legitimatorem non habeas*. At, si verba eiusdem Principis in eadem oratione dent legitimatorem, & simul restrictionem, tunc erit dispensatio, ut si dicat *Legitimo te ad Beneficia, & dignitates, non autem ad Beneficia curata*. *Legitimo te ad Ordines tantummodo Minoris*, &c. Sed hæc minutius, lege apud Sanchez lib. 8. de matr. disp. 7. Mol. Covarr. Lotter. l. c. Suar. de cens. d. 50. sect. 5. à n. 7. aliosque.

4. Illud denique hic adverte diligenter, sed videndum latius apud citatos, cum Princeps sit alius secularis, qualis est pro hac re nostra Rex v. g. alius Ecclesiasticus, qualis est Summus Pontifex, adverte, inquam, legitimatorem, etiam absolutam concessam ab altero ex his Principibus non tollere omnes effectus illegitimationis, sed eos tantum, ad quos se extendit eius Principis auctoritas: neque enim legitimatus à Rege poterit ordines suscipere, quia Rex non est supra ius Canonicum, nec legitimatus à Pontifice poterit succedere in bonis, vel officiis temporalibus, extra loca ipsi Pontifici temporalis iurisdictionis subiecta.

§. VI. De Dispensatione illegitimi.

1. Emanante, ut modo diximus, illegitimitate, potest Princeps dispensare illegitimum, ut non obstante tali impedimento, aliquem, vel aliquos actus exercere possit, à quibus per illegitimationem erat arcendus.

2. Dispensatio autem, quamvis sit beneficium Principis; est tamen, ut modo item innuimus, stricti iuris, & odiosa, hoc est strictè debet intelligi. Ita Sanchez. l. 8. de matr. de i. n. 3. & n. 10. Suar. de leg. l. 6. c. 10. præf. n. 4. & c. 11. præf. n. 10. & pluribus ornat Tusch. V. legit. concl. 220. Meroll. l. 2. d. 4. cap. 6. à n. 38. Principis enim Beneficium tunc latissimè interpretandum est, quando continet præiudicium solius concedentis, concediturque præter ius, non vero, quando conceditur contra ius, qualis est dispensatio, de qua nos loquimur, quæ conceditur relaxando iura latè contra illegitimos, quos ipsa iura irregulares constituunt.

3. Labor igitur noster in hoc §. erit, ut videamus, quæ restrictione, vel ampliacione (quando verba non sunt clara) intelligenda sunt eiusmodi dispensationes circa irregularitatem, de qua noster est sermo. Nec id melius effici posse video, quam subdendo sequentia, quæ ex data doctrina colliguntur; & adverte, hæc omnia usui esse, non solum pro dispensatione irregularitatis ortæ ex illegitimo Natali; verum etiam ex quocunque alio capite; hic tamen signate ponuntur, quia frequentius pro hoc capite peti, & concedi eiusmodi dispensationes solent.

Signa dispensationis amplæ, vel strictæ.

4. Primo enim dispensatus ad ordines (si nihil aliud Pars III.

addatur) intelligitur solum dispensatus ad primam Tonfuram, & ad minores. Ita Sanchez loc. cit. num. 27. Dico (si nihil aliud addatur) nam, si notum dispensanti fuerit, petentem dispensationem fuisse ordinibus Minoribus initiatum, intelligitur de omnibus Maioribus. Ita Sanchez ibid. secus dispensatio nihil operaretur, & esset inanis.

5. Secundo, dispensatus ad ordines, atque adeo, ut dictum est, ad minores, non ut habet idem ibid. intelligitur dispensatus ad Beneficia, quia, est res separabilis Ordo Minor à Beneficio, unde non sequitur, concedi hoc, si concedatur illud.

6. Tercio, Dispensatus ad Beneficium intelligitur solum dispensatus ad Beneficia simplicia, lege Barbos. de Pot. Ep. Alleg. 45. n. 7. Lotter. de Reg. Benef. l. 2. quæst. 48. num. 153.

7. Quarto, Dispensatus pari modo ad beneficium, non intelligitur, nisi ad simplex, non vero ad curatum, nec ad Canonicum, nec ad dignitatem Ecclesiæ Cathedralis. Ita ibidem ibid.

8. Quinto, Dispensatus ad Beneficia secularia non intelligitur dispensatus ad regularia, etiam si ipse fiat regularis, lege Samuel de cler. T. 2. d. 6. contr. 23.

9. Sexto, Universaliter dispensatus in uno aliquo genere determinato v. g. ad dignitates, non intelligitur ad Beneficium curatum. Ita Azor. p. 2. l. 6. c. 3. q. 10. Barbos. de potest. Episc. alleg. 45. num. 11. & 13. dignitates enim in Cathedrali, vel Collegiata non includunt curam animarum.

10. Septimo, Dispensatus ad dignitates, etiam si dicatur: *Dispensato te ad omnes dignitates*, non intelligitur ad Episcopatum. Ita Azor. l. c. q. 8. Bard. l. n. 14. Episcopatus propriè non est dignitas, sed cultus dignitatis, licet, & probabile contrarium admitat, & certè merito, Mer. T. 2. d. 4. c. 6. n. 59.

11. Contra, Dispensatus ad omnes ordines intelligitur etiam de omnibus Sacris. Ita Sanchez. ibid. num. 26. Dispensatus ad ordinem superiorem v. g. Diaconatum intelligitur etiam de inferioribus v. g. de Subdiaconatu, non vero de superiore v. g. de Sacerdotio. lege Sayr. de cens. l. 6. cap. 11. n. 20.

12. Dispensatus ad Clericatum, seu, ut fiat Clericus, intelligitur ex Sanchez. l. c. n. 26. de omnibus Minoribus, licet intelligi solum de prima Tonfura teneant aliqui, ut Mer. T. 2. d. c. 6. n. 43.

13. Dispensatus ad ordines Sacros. Ita Sà V. disput. n. 14. Sanchez. l. c. n. 48. Meroll. l. c. n. 48. Castrop. T. 1. n. 3. d. 4. p. 9. n. 4. Intelligitur, etiam de Beneficio simplici, quia Ordo Sacer ex iure semper debet, ex Trid. sess. 21. de Ref. c. 2. conferri possit titulum Beneficii; habens enim Patrimonium, vel Pensionem, solum ex dispensatione Episcopi potest, & eodem Concilio, promoveri.

14. An dispensatus ad beneficium maius possit legitime suscipere beneficium minus v. g. dispensatus ad Episcopatum possit suscipere dignitatem Cathedralis Ecclesiæ, vel, dispensatus ad Archiepiscopatum possit suscipere Episcopatum, discrepant Doctores. Negant Sanchez. l. c. n. 32. Sayr. de cens. l. 6. c. 1. n. 22. p. 30. & 30. alique. Concedunt multi apud eundem Sanchez quos sequitur latè Prat. in man. de irreg. d. 2. p. c. 10. n. 19. Id videt latius apud dictum Sanchez. & apud Meroll. l. c. n. 66.

15. Sed adhuc quæres primo, an dispensatus ad Beneficium intelligatur dispensatus ad pensionem?

Respondet. Nobis, qui sustinemus probabile esse, supra cap. 6. §. 3. n. 10. Irregularem posse acquirere puram pensionem, etiam Ecclesiasticam facilis est huius quæstionis resolutio. Dicimus enim superfluum nobis esse quæreret, an dispensatus ad beneficium intelligatur dispensatus ad puram pensionem; Nos enim negamus ad acquirendam pensionem, opus esse dispensatione. In sententia eorum, qui id non admittunt, is quærat, cui ortum est id quærendi.

16. Quæres secundo, Si orator, id est is, qui petit dispensationem, postulat absolute dispensari sibi in defectu

O o 2 Natalium